Mottagare: havochvatten@havochvatten.se

Kopia: Anders.skarstedt@havochvatten.se

Er ref: HaV 2026–003194 Remissvar

Green Power Swedens remissvar om uppdraget att se över indelningen i prövningsnivåer för vattenverksamheter

Green Power Sweden tackar för möjligheten att svara på remissen av Havs- och vattenmyndighetens regeringsuppdrag om att se över indelningen i prövningsnivåer för vattenverksamheter. Green Power Sweden är en branschförening för företag som arbetar med storskalig vindkraft, storskalig solkraft och energilagring. Våra medlemmar står tillsammans för mer än en fjärdedel av Sveriges elproduktion, och bidrar med lagringseffekt för balansering av elsystemet. Våra medlemsföretag möjliggör elektrifieringen av Sverige.

Green Power Sweden välkomnar översynen av prövningsnivåerna för vattenverksamheter och delar ambitionen att skapa ett mer effektivt och proportionerligt system. Det fortsatta arbetet bör inriktas på att säkerställa att prövningsnivån står i rimlig proportion till verksamhetens miljöpåverkan, att tillämpningen av regelverket blir mer förutsägbar och att möjligheterna till förenklade förfaranden får ett verkligt genomslag i praktiken. Reformen bör även genomföras på ett sätt som minskar risken för onödig administration och dubbelprövning.

Ett sådant system skulle bidra till både ett starkt miljöskydd och mer effektiva processer för de investeringar i elproduktion, energilagring och elnätsinfrastruktur som krävs för att möjliggöra Sveriges fortsatta elektrifiering.

Sammanfattning av Green Power Swedens synpunkter

Green Power Sweden:

- anser att nuvarande definitioner av vattenverksamhet och vattenanläggning i huvudsak bör behållas,
- ser behov av ökad tydlighet kring tillämpningen av begreppet vattenområde,
- välkomnar en översyn av indelningen mellan tillstånds-, gransknings- och anmälningspliktiga verksamheter,

- anser att prövningsnivån i högre grad bör stå i proportion till verksamhetens faktiska miljöpåverkan,
- anser att det är viktigt att förenklade förfaranden och möjligheten att få undantag tillämpas i praktiken,
- ser positivt på åtgärder som minskar risken för dubbelprövning, samt
- anser att den nya prövningsordningen bör ges möjlighet att etablera sig innan eventuella behov av förändringar av regelverkets grundläggande definitioner övervägs.

I slutet av dokumentet återfinns Havs- och vattenmyndighetens lista med prövningsnivåerna för vattenverksamheter med Green Power Swedens synpunkter infogade.

Utvecklade synpunkter på förslagen

Nuvarande definitioner bör i huvudsak ligga fast

Green Power Sweden ser i nuläget inte något behov av att genomföra genomgripande förändringar av definitionerna.

Den reformering av miljöprövningssystemet som för närvarande pågår innebär redan betydande förändringar av ansvarsfördelning, prövningsformer och processer. Innan den nya ordningen har införts och dess konsekvenser kan överblickas bör fokus i första hand ligga på att säkerställa att indelningen mellan tillstånds-, granskning- och anmälningspliktiga vattenverksamheter blir ändamålsenlig och väl avvägd.

Green Power Sweden bedömer därför att det finns goda skäl att i nuläget behålla de grundläggande definitionerna av vattenverksamhet eller vattenanläggning och i stället koncentrera reformarbetet till prövningsnivåerna och deras tillämpning.

Tillämpningen av begreppet vattenområde behöver förtydligas

En fråga som återkommande skapar osäkerhet i praktiken är avgränsningen av begreppet vattenområde. För verksamhetsutövare är det inte alltid möjligt att i ett tidigt projektskede med tillräcklig säkerhet bedöma om en åtgärd kommer att betraktas som vattenverksamhet. Detta gäller särskilt mindre anläggningsåtgärder såsom vägpassager, kabeldragningar, vägtrummor och andra infrastrukturanläggningar som förekommer inom energi- och nätprojekt.

Att gällande vägledning utgår från att ett 100-årsflöde ska definiera vad som är ett vattenområde leder till att ett mycket stort antal åtgärder ska anmälas som

vattenverksamhet, d.v.s. som om de utförs i ett vattenområde, trots att de utförs på en plats som är i torrhet vid alla tillfällen utom i genomsnitt en gång per 100 år. En mer rimlig bedömning i vägledningen skulle förenkla prövningen och spara avsevärd administrativ börda.

Green Power Sweden anser därför att det finns behov av att förtydliga tillämpningen av begreppet vattenområde, genom vägledning eller genom ytterligare klargöranden i regelverket. En ökad förutsägbarhet skulle bidra till både större rättssäkerhet och effektivare projektutveckling.

Prövningsnivån bör i högre grad avspegla verksamhetens miljöpåverkan

Green Power Sweden välkomnar ambitionen att skapa ett mer proportionerligt och differentierat system för prövning av vattenverksamheter. Många av de vattenverksamheter som aktualiseras inom energi- och nätinfrastrukturprojekt består av standardiserade åtgärder med begränsad påverkan på vattenmiljön. Det kan exempelvis handla om vägtrummor, mindre passager över vattendrag, kabeldragningar eller tillfälliga vattenhanteringsåtgärder under byggskedet.

Prövningsnivån bör därför i högre grad kopplas till verksamhetens faktiska miljöpåverkan. Ett sådant synsätt skulle bidra till att samhällets resurser koncentreras till de verksamheter där miljöeffekterna är störst, samtidigt som mindre ingripande åtgärder kan hanteras genom enklare och mer effektiva processer.

Undantag och förenklade förfaranden bör få ett reellt genomslag

Green Power Sweden ser positivt på ambitionen att skapa större möjligheter till undantag för verksamheter där det är uppenbart att allmänna eller enskilda intressen inte påverkas. För att sådana bestämmelser ska få den effekt som eftersträvas krävs dock att de också kan tillämpas i praktiken för återkommande och välkända åtgärder med begränsad miljöpåverkan. Om undantagsbestämmelserna blir alltför restriktiva riskerar reformens förenklingsvinster att utebli. Det är därför viktigt att regelverket kompletteras med tydlig vägledning kring när undantag och förenklade förfaranden kan användas. Detta skulle stärka förutsebarheten för verksamhetsutövare och bidra till en mer enhetlig tillämpning över landet.

Dubbelprövning bör undvikas

Green Power Sweden välkomnar ambitionen att minska behovet av separata prövningsförfaranden för vattenverksamheter som redan har bedömts inom ramen för en större miljöprövning. Samtidigt bör regelverket utformas med utgångspunkt i hur energiinfrastrukturprojekt faktiskt utvecklas. I många projekt fastställs den

närmare utformningen av exempelvis vägpassager, trummor och vissa vattenrelaterade anläggningsåtgärder först under detaljprojekteringen efter att ett huvudtillstånd har meddelats.

Prövningssystemet bör därför skapa förutsättningar för förenkling utan att förutsätta en detaljeringsgrad i tillståndsansökan som i praktiken är svår att uppnå i projektens tidigare skeden.

Rättskraft och förutsägbarhet för investeringsprojekt

Green Power Sweden vill även uppmärksamma att dagens ordning med anmälningsförfaranden i vissa fall kan ge upphov till osäkerhet kring rättskraft och möjligheterna till sena överprövningar. Frågan ligger visserligen utanför uppdragets kärna men är av betydelse för större investeringsprojekt och bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Den nya prövningsordningen bör präglas av tydlighet och förutsägbarhet

Green Power Sweden ser potential i den föreslagna ordningen att skapa mer ändamålsenliga prövningsvägar för mindre komplexa vattenverksamheter. Det är dock i nuläget svårt att fullt ut bedöma hur gränsdragningen mellan tillstånds-, granskning- respektive anmälningspliktig kommer att fungera i praktiken.

Om den nya prövningsordningen utformas väl finns goda möjligheter att minska administration och handläggningstider samtidigt som miljöhänsyn och rättssäkerhet upprätthålls. För att uppnå detta är det dock avgörande att gränsdragningarna mellan olika prövningsnivåer blir tydliga och att regelverket ger verksamhetsutövare goda möjligheter att i ett tidigt skede bedöma vilken process som är tillämplig.

Lista prövningsnivåer vattenverksamhet

Tillståndspliktiga vattenverksamheter

SOU 2024:98 Del 3, sid 2031

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Ursprung, SOU kommentar	Kommentar
91. System för uttag av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, där den	100.01	MKB-dir bilaga 1.	-

årligen uttagna eller tillförda vattenvolymen är lika med eller överstiger 10 miljoner kubikmeter.			
92. Anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden, där överledandet syftar till att förebygga möjlig vattenbrist och där mängden överfört vatten överstiger 100 miljoner kubikmeter per år.	100.02	MKB-dir bilaga 1	-
93. I alla andra fall än i punkten 93, anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden där i det ursprungliga avrinningsområdet det genomsnittliga flödet över flera år överstiger 2 000 miljoner kubikmeter per år och där den överförda vattenmängden överstiger 5 % av det flödet.	100.03	MKB-dir bilaga 1	-

94. Dammar och andra anläggningar avsedda för uppdämning eller permanent lagring av vatten, där den nya eller tillförda mängden uppdämt eller lagrat vatten överstiger 10 miljoner kubikmeter.	100.04	MKB-dir bilaga 1 Denna punkt bör även inrymma ex sandmagasin. Således gäller det även dammar vars syfte är att dämma upp eller utestänga blandningar av vatten och annat material	-

Granskningspliktiga vattenverksamheter

SOU 2024:98 Del 3, sid 2049

Verksamhetsbeskrivning	**Ny kod**	**Ursprung**	**Kommentar**
87. Vattenförsörjningsprojekt inom jordbruket, inklusive bevattnings- och markavvattningsprojekt.	100.05	MKB-dir bilaga 2	Green Power Sweden instämmer i att det är rimligt att prövningsnivån varierar beroende på verksamhetens storlek och påverkan. Det bör övervägas om vissa mindre vattenförsörjnings- och bevattningsåtgärder inom jordbruket kan omfattas av anmälningsplikt i stället för granskningsplikt.
88. Återvinning av land från havet.	100.06	MKB-dir bilaga 2	-
89. Anläggningar för produktion av vattenkraftsbaserad energi.	100.07	MKB-dir bilaga 2	-
90. Anläggning av inre vattenvägar som inte	100.08	MKB-dir bilaga 2	-

omfattas av bilaga I, anläggningar för reglering av vattenflöden.			
91. Dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk (projekt som inte omfattas av bilaga 1)	100.09	MKB-dir bilaga 2	-
92. Anläggning av vattenledningar över långa avstånd	100.10	MKB-dir bilaga 2	Begreppet "långa avstånd" behöver förtydligas för att säkerställa en förutsägbar och enhetlig tillämpning. Det bör framgå vilka kriterier som avgör när en vattenledning omfattas av denna bestämmelse.
93. Kustanläggningar för att bekämpa erosion och havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras, som till exempel vallar, pirer, vågbrytare och andra anläggningar för skydd mot havet, utom underhåll och återuppbyggnad av sådana anläggningar	100.11	MKB-dir bilaga 2	-

94. System för uttag av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning vilka inte omfattas av bilaga I.	100.12	MKB-dir bilaga 2	-
95. Anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden vilka inte omfattas av bilaga I	100.13	MKB-dir bilaga 2	-
96. Utvinning av mineraler genom muddring till havs eller i vattendrag.	100.14	MKB-dir bilaga 2	-
97. Markavvattning.	100.15	*Nationell* - Markavvattning är granskningspliktig i stället för som tidigare tillståndspliktig.	Green Power Sweden välkomnar att markavvattning föreslås bli granskningspliktig i stället för tillståndspliktig. Samtidigt bör det övervägas om mindre markavvattningsåtgärder med begränsad påverkan kan omfattas av anmälningsplikt.

98. Utrivning av en vattenanläggning.	100.16	*Nationell* - All utrivning är granskningspliktig för att avgöra ev. BMP. Tillstånd till utrivning av en vattenanläggning i ytvatten ska alltid lämnas, jmf 11 kap. 19 § miljöbalken. Prövningen av utrivningsfrågan får därför inriktas på frågor om sättet och ordningen för utrivningen för att skador och olägenheter ska förhindras eller minskas, bl.a. genom föreskrifter om återställningsåtgärder. Med utrivning förstås borttagande av en vattenanläggning utan att någon annan sätts i stället	-

99. Bortledande av vatten från ett vattenområde eller bortledande av grundvatten eller en anläggning för detta. Eller ta en sådan anläggning för bortledande av grundvatten ur bruk.	100.17	*Nationell* - Kan ex avse vattentäkter. Finns anmälningspliktiga verksamheter i 19 § i förordningen om vattenverksamhet. För de verksamheter som överskrider där angivna gränser gäller granskningsplikt. I 19 a § anges undantag för vissa vattentäkter som avser husbehovsförbrukning Sista stycket motsvaras av nuvarande 11 kap. 22 § första stycket som anger att om det kan uppkomma fara för allmänna eller enskilda intressen genom att en anläggning för bortledande av grundvatten helt eller delvis tas ur bruk, ska anläggningens ägare hämta in mark- och miljö-domstolens tillstånd. Punkten har ett visst överlapp med ovanstående punkt 94 men denna avser även annan bortledning än uttag samt även annat vatten än grundvatten. Bortledandet kan avse såväl tillgodogörande av grundvatten, t.ex. för kommunal eller industriell vattenförsörjning, värmeutvinning eller bevattning, som bortskaffande av skadligt grundvatten, som t.ex. kan ha läckt in i en tunnel eller gruva.	Det behöver tydliggöras hur denna bestämmelse förhåller sig till markavvattning enligt kod 100.15. Green Power Sweden anser dessutom att mindre och tillfälliga grundvatten-bortledningar, exempelvis länshållning av schakter vid anläggande av energi- och nätinfrastruktur, bör kunna omfattas av anmälningsplikt när påverkan är lokal, begränsad och tillfällig.
100. Fyllning eller pålning i ett vattenområde	100.18	*Nationell* - I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med	Green Power Sweden anser att prövningsnivån bör differentieras utifrån

		MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella prövningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprövningsplikt.	åtgärdens omfattning och påverkan. Mindre fyllnings- och pålningsåtgärder bör omfattas av anmälningsplikt i stället för granskningsplikt.
101. Grävning, sprängning eller rensning i ett vattenområde	100.19	*Nationell* - I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella prövningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprövningsplikt. Finns undantag för rensning av diken.	Green Power Sweden anser att prövningsnivån i högre grad bör differentieras utifrån åtgärdens omfattning och förväntade påverkan.

102. Annan åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge	100.20	*Nationell* - I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella prövningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprövningsplikt.	-
103. Uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde som inte omfattas av annan tillstånds- eller granskningsplikt i enlighet med bilaga 1 eller 2	100.21	*Nationell* - I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB bilaga 1 så föreslås ett antal nationella prövningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprövningsplikt.	-

Anmälningspliktiga vattenverksamheter

Förslag på ny 19 § i förordning om vattenverksamheter

SOU 2024:98 Del 1, sid 266

Verksamhetsbeskrivning	**Kommentar**
I stället för granskningsplikt enligt 2 kap. 2 § andra stycket miljö- prövningsförordningen (2013:251) gäller att en vattenverksamhet inte får påbörjas innan den har anmälts hos tillsynsmyndigheten, om verksamheten innebär	-
1. anläggande av våtmark där vattenområdet har en yta som inte överstiger 5 hektar,	-
2. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,	Det behöver förtydligas hur gränsvärdet om 500 m^2 ska tillämpas när flera mindre åtgärder genomförs inom samma projekt. Det bör framgå om bedömningen ska göras per enskild åtgärd eller utifrån projektets samlade area.
3. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,	För solenergianläggningar bör det tydliggöras om arealgränsen ska beräknas utifrån varje enskild påle eller utifrån anläggningens sammanlagda yta.
4. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,	-
5. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten	-

omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,	
6. byggande av en bro eller anläggande eller byte av en trumma i ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund,	Green Power Sweden anser att användningen av medelvattenföring som avgränsningskriterium bör ses över, eftersom uppgiften i många fall är svår att fastställa i mindre vattendrag. Det bör övervägas om ett mer praktiskt och lättillämpat kriterium kan användas, exempelvis vattendragets bredd vid medelvattenstånd eller annan fysisk avgränsning som kan fastställas utan omfattande utredningar.
7. omgrävning av ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund, om åtgärden inte är att hänföra till markavvattning,	Motsvarande synpunkt som för punkt 6. Det bör säkerställas att kriteriet är enkelt att tillämpa och förutse redan i projekteringsskedet.
8. nedläggning eller byte av en kabel, ett rör eller en ledning i ett vattenområde,	Green Power Sweden anser att omfattningen av ledningsdragningen bör beaktas vid valet av prövningsnivå. Det bör övervägas om kortare ledningssträckor respektive omfattande ledningsdragningar bör behandlas på samma sätt.
9. bortledande av högst 600 kubikmeter ytvatten per dygn från ett vattendrag, dock högst 100 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,	
10. bortledande av högst 1 000 kubikmeter ytvatten per dygn från ett annat vattenområde än vattendrag, dock högst 200 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,	
11. utrivning av en vattenanläggning som tillkommit till följd av en verksamhet enligt 1–10,	

12. ändring av en anmäld vattenverksamhet enligt 1–10 *om ändringen kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt*, eller 13. ändring av en vattenverksamhet som har miljötillstånd eller igångsättningsbesked, om ändringen är en anmälningspliktig verksamhet enligt 1–10.	Green Power Sweden ser positivt på ambitionen att undvika onödiga parallella prövningsförfaranden. Samtidigt bör det beaktas att detaljutformningen av exempelvis vägpassager, trummor och andra mindre vattenverksamheter inom vindkraftsprojekt ofta fastställs först under detaljprojekteringen efter erhållet tillstånd.

Undantag från anmälningsplikt för vattenverksamheter

Förslag på ny 19 a § i förordning om vattenverksamheter

SOU 2024:98 Del 1, sid 267

Verksamhetsbeskrivning	
Trots 19 § krävs inte en anmälan 1. om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom	Green Power Sweden välkomnar bestämmelsen men anser att dess tillämpningsområde bör tydliggöras genom vägledning och konkreta exempel. Vi uppfattar att undantaget i dag riskerar att tillämpas alltför restriktivt. Enstaka

vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena,	vägtrummor eller andra mindre åtgärder i diken utan särskilda naturvärden bör normalt inte behöva hanteras som vattenärenden när det är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen påverkas.

2. om vattenverksamheten omfattas av miljötillstånd eller igångsättningsbesked,	Bestämmelsen är positiv ur ett effektiviseringsperspektiv. Samtidigt bör hänsyn tas till att många vattenverksamheter inom energiinfrastrukturprojekt detaljprojekteras först efter att huvudtillstånd har meddelats.
3. om vattenverksamheten prövats och omfattas av en väg- eller järnvägsplan,	Det bör övervägas om motsvarande undantag, under vissa förutsättningar, även kan vara motiverat för vattenverksamheter som omfattas av nätkoncession enligt ellagen.
4. för rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något annat sätt har förändrat sitt lopp	-
5. för vattentäkt för husbehovsförbrukningen eller värmeförsörjningen för en en- eller tvåfamiljsfastighet,	-
6. för vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning om bortledandet uppgår till högst a) tio kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn på Gotland eller Öland, eller b) 25 kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn på en annan plats än Gotland eller Öland.	-

Om arbeten enligt första stycket 4 berör en fastighet som tillhör någon annan, ska fastighetsägaren alltid underrättas innan arbetena påbörjas. Om fisket kan skadas, ska anmälan om de planerade arbetena göras till länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.	-

Stockholm 2026-11-05

Nils Grunditz
Vd
Green Power Sweden

Ina Müller Engelbrektson
Branschjurist
Green Power Sweden